

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

อดีตที่ผ่านมามีสาเหตุสำคัญสองประการที่ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องตกอยู่ในสภาพที่ยากจนอย่างต่อเนื่อง รายรับไม่พอกับรายจ่าย ประการแรกเป็นสาเหตุมาจากความตกต่ำของประสิทธิภาพทางการผลิต เพราะมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในท้องถิ่นของตนเองอย่างไม่เหมาะสม และไม่มีประสิทธิภาพ และขาดความเข้าใจในการใช้ปัจจัยการผลิตประการที่สองคือปัญหาด้านการตลาดของผลผลิตยางพารา เกษตรกรต้องเผชิญกับการไร้เสถียรภาพทางด้านราคาของผลผลิตยางพารา ทำให้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการใช้แรงงานและการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ไม่คุ้มต่อการลงทุนในการผลิตยางแผ่น หากว่าราคาผลผลิตยางพาราในช่วงนั้นตกต่ำลง

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต้องยื่นมือเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหเกี่ยวกับราคาผลผลิตยางพารา เช่นการเข้าประกันราคาสินค้าขั้นต่ำอยู่ตลอดเวลา และเป็นอย่างนี้ทุกปีที่มีผลผลิตยางพาราออกสู่ตลาดมากเกินไป ส่วนอีกแนวทางหนึ่งของรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาคือการตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น โดยมีกฎหมายรองรับและมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามคำประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 140 – 141 (กรมส่งเสริมการเกษตร.2534 : 1 - 3) โดยเชื่อว่าการดำเนินงานภายในรูปของกลุ่มจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคายากจนของเกษตรกรได้ เนื่องจากการดำเนินงานในรูปของกลุ่มนั้นจะต้องมีการระดมความคิด ช่วยคิดช่วยทำ ให้เกิดการรวมตัว เกิดพลังอำนาจกับการต่อรองราคากับพ่อค้าที่มาซื้อผลผลิตยางพาราทำให้ได้รับราคาสูง ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง มีการรวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิตมาขายในราคาที่ถูกลง คืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบอาชีพสวนยางพารา เช่น มีดกรีดยางพารา กระจาดรองน้ำยางพารา ลวดล้อมต้นยางพารา ฯลฯ มีการรับสมัครจัดตั้งกลุ่มของเกษตรกรชาวสวนยางพาราขึ้น นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มรับ – ฝากเงินจากสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราและนำเงินส่วนนี้ไปให้สมาชิกรายอื่นกู้ยืม อีก ต่อ ๆ ไป ซึ่งการดำเนินงานอย่างนี้ ส่งผลกระทบบ้างทำให้รายได้จากผลผลิตยางพาราสูงขึ้น เพราะได้ราคาผลผลิตยางพาราสูง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตยางพาราต่ำลง ในปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรขึ้น ทั้งหมด จำนวน 152,354 กลุ่ม มีจำนวนสมาชิก 6,100,520 คน ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านมาตลอดเวลา 30 ปี จะพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานมาโดยตลอด เช่น ปัญหาเกี่ยวกับ ขั้นตอน และกระบวนการผลิต ปัญหาจากการดำเนินงานของกลุ่มที่ล้มเหลวอยู่ในสภาพที่รวมตัวกันได้ยาก เพราะสาเหตุมาจากต่างคน

ต่างความคิด และปัญหาการจัดการบริหารภายในกลุ่มที่ผู้บริหารขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น ทำให้การตั้งกลุ่มของเกษตรกรชาวสวนยางพาราไม่สามารถที่จะพัฒนาการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่วางไว้ได้ ดังนั้น การพัฒนากลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านมาประสบปัญหาและอุปสรรคดังที่กล่าวมาข้างต้น จากการรวมกลุ่มของเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านมาพบว่ากลุ่มที่มีการดำเนินงานที่ร้อยละ 12.90 มีการดำเนินงานปานกลางร้อยละ 29.03 และมีการดำเนินงานที่ล้มเหลวต้องมีการปรับปรุงถึงร้อยละ 45.16 ฉะนั้น ถ้าหากมีการฟื้นฟู พัฒนากลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ล้มเหลวให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความมั่นคงและเข้มแข็งซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพทางการผลิต การตลาด และสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้ดีขึ้น

ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารามากขึ้น ดังข้อมูลจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราจังหวัดตราด พบว่า ทางเกษตรกรชาวสวนยางพารา ยังไม่มีความรู้ในเรื่องของการรวมกลุ่มอย่างเป็นทางการ เนื่องจากยังไม่เล็งเห็นความสำคัญ แต่จะมีการรวมกลุ่มกันเฉพาะบางกรณี เช่น การเข้ารับการอบรมจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราเกิดความเข้มแข็ง เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ชาวสวนยางพาราจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอำนาจในการต่อรองจากพ่อค้าคนกลางมากขึ้น ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขาย ทำให้เกิดช่องว่างการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ถูกกดราคาผลผลิตทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาคือรายได้ผลผลิตตกต่ำ ได้รับราคาที่ไม่น่าพอใจไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ทำให้เกิดมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ภายหลังสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้ยื่นมือเข้ามาให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้กับชาวเกษตรกรชาวสวนยางพารา ให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้ทราบถึงประโยชน์ของการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นมา เพื่อสร้างเป้าหมายวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทำให้เกิดการรวมตัวเพื่อสร้างอำนาจกับการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางลดปัญหาการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งยังส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา รู้จักการออมเงิน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวของชาวเกษตรกรสวนยางพาราให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ยางพาราขึ้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพการผลิตผลผลิตยางพาราให้มีคุณภาพ เพิ่มช่องทางการตลาด นำไปสู่การกินดีอยู่ดีของคนในชุมชน และส่งผลที่ดีต่อระบบเศรษฐกิจของชาติอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด เพื่อทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในด้านการบริหารจัดการงานทางการเงินการบริหารจัดการด้านบุคคล

การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ และ การบริหารจัดการด้านการจัดการ ผู้ซื้อผลผลิตยางพารา เพื่อสามารถเป็นประโยชน์และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเพื่อให้ สหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาวมีการผลิตผลผลิตยางพาราที่มีคุณภาพ มีพลังสร้างอำนาจในการ ต่อรองต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง อันเนื่องมาจากต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลางซึ่งมีอยู่หลายระดับ เป็นสาเหตุที่ส่งผลทำให้ราคายางพาราอยู่ในระดับที่ตกต่ำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารจัดการทางด้านสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบริหารจัดการด้านบุคคล การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ และ การบริหารจัดการด้านการจัดการ
2. เพื่อศึกษาถึงข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ยางพารา ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพารา ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด คือ

1. นำแนวทางจากการศึกษาด้านการบริหารจัดการและการดำเนินงานของสหกรณ์ ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด มาใช้จัดระบบการบริหาร
2. นำผลการศึกษา ในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน, การบริหารจัดการด้านบุคคล, การบริหารจัดการงานด้านวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการงานด้านการจัดการ มาใช้เป็นแนวทาง การบริหารจัดการ
3. นำข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นนโยบายและแผนเพื่อการบริหารงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษา แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด จากคณะผู้บริหารและสมาชิกสหกรณ์ยางพาราทั้งหมด จำนวน 224 คน

1. ขอบเขตเนื้อหา

1.1 การศึกษาถึง แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์อย่างพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน, การบริหารจัดการด้านบุคคล, การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ และ การบริหารจัดการด้านการจัดการ

1.2 การศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะการรวมกลุ่มของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดพื้นที่ปลูก ระยะเวลาการปลูก จำนวนลูกจ้าง แหล่งเงินทุน

2.2 ตัวแปรตาม (dependent Variable) แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงิน การบริหารจัดการด้านบุคคล, การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการด้านการจัดการ

3. ขอบเขตพื้นที่

เขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขตหรือความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารจัดการสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการ การดำเนินงานของสหกรณ์อย่างพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด มี 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการด้านการเงิน หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการด้านเงินทุนจากการถือหุ้นของสมาชิก รวมทั้งเงินทุนที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินทุนจากการรับ-ฝากเงิน เงินทุนจากการกู้ยืม เงินทุนจากการดำเนินงาน และเงินทุนจากกำไรสะสม เป็นต้น

1.2 การบริหารจัดการด้านบุคคล หมายถึง การจัดการบุคคลในสหกรณ์อย่างพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ซึ่งประกอบไปด้วย คณะผู้บริหารในฐานะคณะกรรมการดำเนินงาน และสมาชิกสหกรณ์อย่างพาราฯ

1.3 การบริหารจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์ หมายถึง การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งหมด เช่น เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงาน หรือทำธุรกิจของสหกรณ์อย่างพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

1.4 การบริหารจัดการงานด้านการจัดการ หมายถึง วิธีการบริหารงานจัดการธุรกิจของสหกรณ์โดยการประสมประสานทรัพยากรการบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสหกรณ์ในการดำเนินงานของธุรกิจสหกรณ์ ซึ่งในการบริหารนั้นจะมีกระบวนการบริหารตั้งแต่การวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งงาน และการควบคุมงาน

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด หมายถึงการสร้างแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งมาจากวิธีการต่าง ๆ

3. สหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด หมายถึง องค์การอิสระของกลุ่มบุคคลที่ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่จังหวัดตราด ซึ่งรวมตัวกันขึ้นมาด้วยความสมัครใจ และตรงตามความต้องการของแต่ละคน และมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยอยู่ในรูปแบบของสหกรณ์ยางพารา

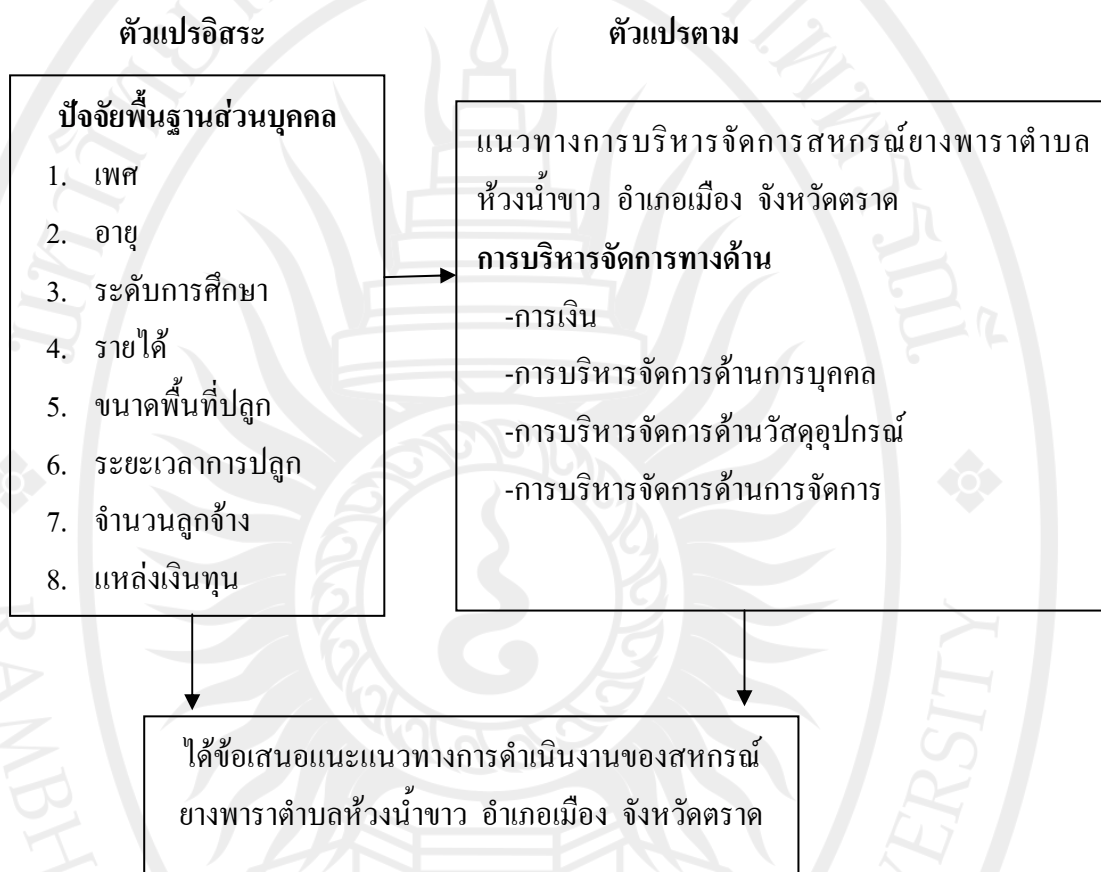
4. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หมายถึงผู้บริหารและตัวแทนสมาชิกในการดำเนินงานภายใต้กรอบข้อบังคับในการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพารา

5. ผู้จัดการสหกรณ์ หมายถึง ผู้บริหารที่ได้รับคัดเลือกจากสมาชิกสหกรณ์ให้ดำรงตำแหน่งมีหน้าที่จัดการด้านการตลาด ดูแลความเรียบร้อยภายในสหกรณ์

6. สมาชิกสหกรณ์ยางพารา หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ตำบลห้วยน้ำขาว ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด และจะต้องสมัครเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ในสหกรณ์นี้ด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. สมาชิกสหกรณ์ที่มี เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน
2. สมาชิกสหกรณ์ที่มี อายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน
3. สมาชิกสหกรณ์ที่มี ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการ สหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน
4. สมาชิกสหกรณ์ที่มี รายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการ สหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน

5. สมาชิกสหกรณ์ที่มี ขนาดของพื้นที่ปลูกยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน

6. สมาชิกสหกรณ์ที่มี ระยะเวลาที่ปลูกยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน

7. สมาชิกสหกรณ์ที่มี จำนวนลูกจ้างที่กรีดยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน

8. สมาชิกสหกรณ์ที่มี แหล่งเงินทุนที่ปลูกยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ยางพาราตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี